

Adam Mackiewicz

Lidzbark Warmiński, st. XX, wykop 7,
gm. loco, woj. olsztyńskie, AZP
16-62/62

Informator Archeologiczny : badania 30, 265-266

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRUSZWICA , st. 7, gm. loco, woj. bydgoskie, AZP 47-41/10	<ul style="list-style-type: none"> • wczesnośredniowieczny kościół romański (1 poł. XII w.) • późnośredniowieczna kolegiata p.w. św. Piotra <p>Badania archeologiczno-architektoniczne, przeprowadzone przez prof. dr hab. Jadwigę Chudziakową (Zespół do Badań Średniowiecznej Architektury Kujaw i Wschodniej Wielkopolski w Instytucie Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu).</p> <p>Prace badawcze wyjaśniły pierwotne rozplanowanie obiektu. Ustalono również datowanie kościoła romańskiego na 1 połowę XII wieku.</p>
Kurowo , st. 4, 5, 6, gm. Gozdowo, woj. płockie	patrz: wczesne średniowiecze
Kwidzyń-Stare Miasto , st. 3, gm. loco, woj. elbląskie	patrz: okres nowożytny
Lembarg , st. 95, gm. Jabłonowo Pomorskie	patrz: neolit
LIDZBARK WARMIŃSKI , st. XX, wykop 7, gm. loco, woj. olsztyńskie, AZP 16-62/62	<ul style="list-style-type: none"> • miasto późnośredniowieczne i nowożytne (XIV-XIX w.) <p>Przedinvestycyjne badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 31 maja do 25 czerwca przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez inwestora prywatnego D. i J. Herberczonków. Pierwszy sezon badań.</p> <p>Wykop wytyczony zgodnie z planem realizacyjnym na działce budowlanej miał kształt nieregularnego wieloboku o wymiarach 9 x 9 5,5 x 2 x 3,5 x 10 m. Usytuowany został w miejscu wcześniej rozebranej zabudowy murowanej z końca XIX w., między północną ścianą nowo powstałego budynku (od strony południowej) a południową ścianą zabytkowego budynku z XIX w. (od strony północnej). Przebadano powierzchnię około 92,5 m². Przeprowadzono badania dendrochronologiczne (dr Marek Krapiec, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie) dwóch próbek drewna.</p> <p>W spągu, bezpośrednio nad calcem miąższości do 0,8 m, wystąpił bruk z bezładnie rzuconych kamieni, niewykluczone że częściowo naturalny, wtórnie wykorzystany przed powstaniem zabudowy średniowiecznej, na co może wskazywać fakt, że wszystkie pale posadowione były na bruku. Wcześniejsze nawarstwienia kulturowe (wczesnonowożytne i nowożytne) zostały zniszczone przez zabudowę późnonowożytną i współczesną. Odślonięto też w spągu fragmenty elementów konstrukcyjnych środkowej części budynku drewnianego, w postaci czterech pali dębowych o średnicy od 0,2 do 0,6 m, a w narożniku południowo-wschodnim negatyw po palu o średnicy 0,46 m. W części zachodniej wykopu nie stwierdzono obecności pali. Niewielkie rozmiary wykopu oraz fakt, że nie odkryto żadnych elementów poziomych, uniemożliwiły określenie dokładniejszych parametrów budynku ponad to, że była to konstrukcja słupowa lub szalunkowa, prawdopodobnie szerokości około 3,5 m, na co wskazywałaby, zakładana na podstawie limitacji mierniczej stosowanej w średniowieczu, pierwotna szerokość działki w tym miejscu równa 2 prętom (8,85 m) i granica występowania reliktów pali od zachodu. Z całą pewnością można natomiast twierdzić, że mamy tu do czynienia z zapleczem gospodarczym budynku stojącego niegdyś kalenicowo do obecnej ul. Powstańców Warszawy, a więc równoległe do obecnej ul. Kasprowicza, w rejonie tym bowiem wystąpiły znacznej miąższości nawarstwienia mierzwy zwierzęcej przemieszanej ze zbutwieliną i odpadami drewna. Zmiana pierwotnego usytuowania zabudowy w układzie północ-południe (obecnie budynki stoją kalenicowo do ul. Kasprowicza) w tym kwartale starego miasta nastąpiła prawdopodobnie po pożarze w 1698 roku. Badania dendrochronologiczne jednej z dwóch próbek odśloniętych pali wskazały na rok 1368 (druga dała wynik negatywny). Ponieważ lokacja miasta miała miejsce 60 lat wcześniej, można zaryzykować twierdzenie, że przez pierwsze pół wieku funkcjonowania miasta nie było w tym miejscu trwałej zabudowy, a pierwszy budynek gospodarczy wzniesiono tu w 2 połowie XIV wieku. Następnym razem nie udało się uchwycić, ze względu na zniszczenia spowodowane nowożytną zabudową murowaną. Zabytków pozyskanych w czasie badań największą grupę stanowiły przedmioty ze skóry i ścinki skórzane, ponadto wydobyto liczne fragmenty naczyń ceramicznych (w 99% ceramiki siwej), z których wyklejono jeden garnek, nieliczne fragmenty kafla oraz drewniane naczynie klep-</p>

kowe z zachowanym dnem i czterema kłepkami oraz, szcążkowo, objemkami, a także niewielką, zdobioną ornamentem rytym, oprawkę kościaną.

Linie, st. 24,
gm. Pniewy, woj. poznańskie

patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

LISEWO, st. 44,
gm. loco,
woj. toruńskie,
AZP 34-44/132

- ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych i kultury amfor kulistych (neolit)
- ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich
- osada późnośredniowieczna

Badania sondażowe w związku z projektowaną budową autostrady A-1, przeprowadzone w październiku przez dr Stanisława Kukawkę i Jolanę Małecką-Kukawkę (Instytut Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad. Pierwszy sezon badań. Wyeksplorowano 21 sondaży o wymiarach 0,5 x 0,5 każdy. Łącznie przebadano powierzchnię 5,25 m².

W większości sondaży pod warstwą orną stwierdzono pozostałości nawarstwień kulturowych o miąższości od 10 do 65 cm, z których pozyskano nieliczne zabytki (ceramika).

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ i Instytucie Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Stanowisko zostało zakwalifikowane do badań ratowniczych przed rozpoczęciem budowy autostrady.

LUBAWA, st. III
(działki 529, 531),
gm. loco,
woj. olsztyńskie,
AZP 30-54/-

- miasto późnośredniowieczne i nowożytne (XIV-XIX wiek)

Badania wykopaliskowe, wyprzedzające inwestycję budowlaną, przeprowadzone w dniach od 10 do 27 maja przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Urząd Miejski w Lubawie. Pierwszy sezon badań.

Badaniami objęto teren działek budowlanych o numerach geodezyjnych 529/3, 529/4, 531/1, położonych w południowej pierzei ul. Bankowej, pierwotnie okrężnej, biegnącej bezpośrednio przy murach miejskich. Wykop nr 5, wytyczony zgodnie z projektem realizacyjnym, miał kształt prostokąta o wymiarach około 12 x 23 m.

W miejscu prowadzenia badań znajdowała się XIX-wieczna zabudowa murowana, której relikty po zadokumentowaniu zostały usunięte. Natrafiono tu na fundamenty budynków od nr 8 do 14 (numeracja współczesna). Poniżej wystąpiły pozostałości średniowiecznej zabudowy gospodarczej w postaci pali dębowych z konstrukcji budynków, latryny (1 x 1,3 m) z pionowo wbitych desek oraz śmietnika (1,5 x 2,3 m) o konstrukcji na tzw. rozpór. Z fragmentów naczyń pozyskanych ze śmietnika udało się wykleić niemal w stu procentach 6 naczyń ceramicznych, w tym 1 duży dzban o wysokości 0,35 m. Z tego miejsca wydobyto także liczne fragmenty przedmiotów skórzanych, 2 płytki z kory (1 zachowany w całości i 1 w połowie) oraz duży fragment drewnianego talerza, toczonego z jednego kawałka drewna, przy czym powierzchnia zewnętrzna została obrobiona ostrym narzędziem metalowym, a wytoczono jedynie część wewnętrzną. Podobne talerze wystąpiły w trakcie badań prowadzonych na starym mieście w Bartoszycach i Morażu. Ponadto w obrębie wykopu zarejestrowano relikty drewnianej zabudowy średniowiecznej miasta, obrazującej północny, a więc gospodarczy jej fragment; część mieszkalna stanowiła południową pierzeję okolicy (uliczki biegnącej wzdłuż murów miejskich). Niestety, ze względu na to, że zachowały się jedynie partie dolne zabudowy, częstokroć nie przekraczające 0,2-0,3 m wysokości, praktycznie nie było możliwe wydzielenie i przyporządkowanie danej zabudowy do jednego gospodarstwa. Prawdopodobnie mamy tu do czynienia z trzema działkami usytuowanymi po osi północ-południe. O tym, że jest to część gospodarza świadczy duża ilość mierzwy, której miąższość miejscami przekraczała 1,5 m. Znajdowały się tu liczne kości zwierzęce, fragmenty przedmiotów skórzanych (przeważnie fragmenty obuwia) oraz ścinki skóry, a także w znacznym stopniu rozdrobniona ceramika naczyńowa. Stosunkowo nieliczne były przedmioty z metalu. Zarejestrowana zabudowa miała jednolitą i prymitywną konstrukcję, którą można określić jako szalunkową. Między pionowymi słupami bite były pionowe deski na zakład. Sytuacja taka została zarejestrowana między 2. a 20. metrem wykopu. Ciekawe, że średnica pali pionowych była stosunkowo duża, jak na zabudowę gospodarczą – niejednokrotnie ponad 0,5 m. Naczynia ceramiczne pozyskane z wykopu pozwalają na datowanie odsłoniętych konstrukcji drewnianych od XIV do XV wieku. Najważniejszym jednak źródłem datującym stanowisko były badania dendrochronologiczne,